

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre	60 Lei.
Egy hónapra	20 Lei.

Hirdetéseket árasztás szociális
díjazás mellett vételnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Országos Egyesült Vas-
úti és pályaudvarok, CO

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regula Ferdinand 1
(József Állomás-ut) 22. szám

TELEFON-SEAM 181.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Szerda, augusztus 30.

Hová esztrakozzók Ausztria?)

BERLIN. Az Universal Service közlése szerint kétségtelen bizonyítékok vannak arra nézve, hogy Csehszlovákia és Jugoszlávia Ausztria megmentésének ügye alatt közösen katonai operációkat készítettek elő, amelyeknek az a célja, hogy az Ausztria és Magyarország között elhúzódó széles öv megszállásával a szláv korridor kérdésében befejezett ténnyé teremtsenek.

A Jugoszlávia és Csehszlovákia között létrejött katonai konvencióra vonatkozólag a Hollandsch Nieuws Bureau beavatott semleges forrásból úgy értesül, hogy a megállapodás a belgrádi és prágai katonai vezetők konkrét javaslatai alapján létrejöttek. A csehszlovák és jugoszláv vezérkar a legutóbbi hetekben a katonai konvenció megkötését közös hadtervek és katonai felvonulások kidolgozásával megfelelően előkészítették. Jugoszlávia hozzájárul ahhoz, hogy katonai operációk esete, amelyek színhelye az Ausz-

tria és Magyarország közötti határ volna, mindkét hadsereg katonai fővezérsege a csehszlovák vezérkar alá kerüljön. Az ordre de bataille, amelyet Nyugatmagyarország megszállásának esetére kidolgoztak, intézkedik arról, hogy a csehszlovák főparancsnokság Podhaiski tábornok kezébe kerül, akinek vezérkari főnöke Sipők ezredes. Podhaiskinak a 6. és 9. divíziót rendelték alá Kreidl, illetve Sneldarek tábornok parancsnokságával. A jugoszláv hadsereg haditerve szerint a Nyugatmagyarország megszállására kijelölt hadsereg parancsnoka Sreckovic tábornok és Dokic ezredes. Míg Podhaiski hadserege Pozsonytól délre vonulna, addig a jugoszlávok két hadtestet állítanának fel, a Dráva és Száva hadtesteket, amelyek észak felé Szombathely irányába vonulnának, hogy Kőszeg környékén egyesüljenek a csehszlovák csapatokkal.

BUDAPEST. Métékes helyről közlik a Pesti Naplóval a cseh és szerb katonai körök agresszív teréről:

— A dolgok hitelességére nézve

nem tudunk nyilatkozni. A prágai konferencia előtti készülődések mindenesetre arra engednek következtetni, hogy valóban szó van ezekről a dolgokról. Az egész tulajdonképpen a jugoszláv és cseh agresszív politika következménye.

BUDAPEST. Gróf Andrássy Gyula nyilatkozott egy újságíró előtt. Nem hinné, hogy a nagyhatalmak megengedjék, miszerint Magyarországot úgy tekintsék, mint nem önálló területet, amelyen csak úgy keresztül lehessen sétálni. Hiába is adnánk meg magunkat ezen újabb inzultusnak, ismét újabb és újabb inzultusnak válnék ez jogalapjává. Ez pedig olyan lejtő volna, amelyen a biztos megsemmisülés felé haladnánk.

— Nem hiszem, mondotta gróf Andrássy, hogy erre sor kerüljön. Bár körülöttünk tudják, hogy Magyarország jelenleg nem erős, de így inzultálva könnyen veszélyes ellenfélre válhatik.

BÉCS. Seipel osztrák kancellár környezetéből egy budapesti lap bécsi szerkesztője előtt nyilatkoztak. A kancellár utja, mondották, mincse összefüggésben Magyarországgal. Az osztrák kormány nem tudja megérteni, hogy ezzel kapcsolatban mi az oka a magyar közvélemény kétségességének? — Ausztria békeességet akar a szomszédos államokkal, mert mást nem is akarhat. Különösen Magyarországgal akarunk jóviszonyban maradni. Alkalmat kerestünk és bizo-

Budapesti levél.

(Ahová Apponyi maga viszi az autogramját.)

Egy Baross-utcai polgári lakásban a minap délből látogató csengetett be. Összszakállu, magas, elegáns uriember volt a látogató. A ház asszonya abban a hiszemben, hogy férjének valamely ügyfele, udvariasan bekíséri a vendégszobába.

— B. kisasszony nincs idehaza? — kérdezte az ismeretlen vendég.

Az uriaszony az udvarias kérdésre azt feleli, hogy nemsokára haza kell jönnie. Ezután, amíg férje megjön, ő próbálja szóval tartani a vendéget, aki végignézte a szoba falán függő festményeket, elbeszélgetett arról-arról, közben az egyik negyedóra kergette a másikat, végül a vendég nevetve mondja:

— Látszik, hogy a nagyságos asszony bécsi, mert ily kedvesen és kedélyesen elfutott az idő. Sajnos azonban, tovább már nem

várhatok. Mondja meg kérem B. kisasszonynak, sajnálom, hogy vele nem találkozhattam, hanem talán kéznél van az autogramgyűjteménye?

Az uriaszony elhozza leányának féltett kinosát. A titokzatos kedves látogató olvassa Jeritza, Picover, Dohnányi, Blaha Lujza neveit, aztán halkán és mosolyogva megjegyzi:

Ide Apponyinak is be kell kerülnie — s mielőtt vendéglátója felcsudott a csodálkozástól, kezébe veszi a tollat és beírja a könyvbe:

„Gróf Apponyi Albert, 1922. augusztus 1.”

Apponyi látogatásának — mert ő volt a látogató — persze az egész Józsefvárosban hamarosan híre terjedt, hiszen mindenki ismeri őt Budapesten és látták, a mint befordult az egyszerű, régi Baross-utcai házba. Meg is rohanták a szomszédok S.-eket, úgy, hogy alig győzték visszaverni az ostromát.

Felkerestük mi is S. B. kisasszonyt, hogy megtudjuk Appa-

nyi Albert látogatásának történetét. A kisasszony még nincs oda-haza, édesanyja fogad bennünket, valóságos kis muzeumba vezet be, nagyértékű hozzáértő műértőre valló képek a falon, drágaregiségek a vitrinben. Nagy lelkesedéssel beszél a látogatóról:

— En nem ismertem meg a kegyelmes urat, úgy beszéltem vele, mint most önnel. Azt hittem, hogy az uramnak, aki festő, egyik ügyfele. Nagyon kedves, elragadóan közvetlen volt. Már nem is tudom, mi mindenről beszélgettünk, mindenféle szóba került, több mint egy óra hosszat maradt itt. Akkor azt mondta, sajnálja, hogy el kell mennie, ha tudná, hogy lányom nemsokára jön, megvárná. Persze akkor sem tudtam, hogy Apponyi az illető, csak amikor beírta nevét a könyvbe. Egészen elcsodálkoztam, nem tudtam elképzelni, miért és hogyan jött hozzánk, hiszen lányom semmit sem említett nékem. Búcsúzás közben sajnálkoztam, hogy lányom személyesen nem kö-

szönheti meg ezt a páratlan figyelmet és akkor a kegyelmes ur azt mondta, hogy másnap szívesen látja leányomat a budai palotában.

Eközben megérkezik B. kisasszony, aki úgy tiltakozik az ellen, hogy újságírónak nyilatkozzon, mint a legtapasztaltabb diplomata. Fél attól, hogy szerénytelenségnek mondhatják majd, ha újságban jelenik meg a neve, hogy a kegyelmes ur megharagszik stb. stb. Végre mikor megfogadjuk, hogy a nevét nem írjuk ki, elmeséli kedves kalandját gróf Apponyi Alberttel:

— Egy éve gyűjtök autogrammot, előbb könyvet, képet és még sok mindent gyűjtöttem, ami szép. Ha Budapestre jött egy-egy híres művész, megkértem, hogy fogadjon és autogrammot adjon nekem. Csak írók és művészek aláírása kellett, politikus csak egy volt a könyvben: Glesswein Sándor. Nagyon szerettem volna gróf Apponyi aláírását, de mivel nem ismertem, nem tudtam, hogy jüt-

nyára találunk is, hogy a magyar közvélemény tudomására adjuk, hogy Magyarországgal a legteljesebb egyetértést akarjuk fenntartani. A kancellár utjával nem akarta Magyarország érzékenységét, megbántani és a magyar érdekeket a legtávolabbról is érinteni. Az utak eredményéről szóló nyilatkozata szerint utazása nem volt eredménytelen. *Egyelőre azonban itt tartok, hogy az eredmény miben mutatkozik.* Az első etap, hogy a népszövetséghez fordulnak. Ha ez Ausztria mellett dönt, a további lépés felesleges. Ha balasztó határozatot hoz, vagy Ausztria ellen dönt, további lépésekre lesz szükség, amelyek a kancellár utjaitól világosan adódnak.

Magyarországot mindenesetre csak akkor veszik fel, ha a trianoni szerződést hiánytalanul végrehajtja és minden tekintetben respektálja.

PRÁGA. A prágai konferenciáról a következő hivatalos jelentést adták ki: A konferencián szóvá tették mindazokat a kérdéseket, amelyek a népszövetség legközelebbi kongresszusán szerepelnek, valamint mindazon egyéb kérdéseket is, amelyek a konferencián résztvevő államokat érdeklik. Tökéletes összhangba hozták a négy állam képviselőinek álláspontját és a megoldásra váró problémákra határozatokat is hoztak. Elhatározták, hogy a népszövetség kongresszusán a négy állam delegátusai a legszorosabb kontaktusban maradnak egymással. Több kérdés tárgyalását a genfi kongresszusig elhalasztották. Behatóan megvitaták az osztrák és ezzel kapcsolatban a középeurópai problémákat. Újból megállapították annak szükségességét, hogy a négy állam egymással egyetértésben járjon el mindazokban a kérdésekben, amelyek ezeknek az országoknak közös érdekeit veszélyeztetik.

BELGRÁD. Miniszter szerb külügyminiszter a sajtónak a következő nyilatkozatot adta:

Bordonaro prágai olasz követ Karlsbadból várattatva Marienbadba érkezett, ahol Benes cseh külügyminiszterrel és Pasic szerb miniszterelnökkel tárgyalt. A prágai értekezlet napirendjének keretében az eddig ismeretes pontokon kívül eszmecséret folytattak a kisebbségi probléma elméleti és gyakorlati megoldásáról és meghatározta azt az

Magyarország a népszövetségbe való felvételéről nem határozta Prágában.

hatnak hozzá. Egy ismerősöm azt a tanácsot adta, levélben forduljak hozzá és kérjem meg, hogy fogadjon. Meg is írtam a levelet, megírtam, hogy autogrammot szeretnék, megírtam azt is, hogy kiknek az autogramma van meg már a könyvemben, nehogy azt higgye, hogy méltatlan környezetbe kerüljön a neve.

— A levelemre nem jött válasz, én érdeklődtem az Apponyi-palotában is, ahol azt mondták, hogy a kegyelmes ur külföldre utazott. Képzelmű, milyen nagyot néztem amikor egy napon édesanyám azzal a hírrel fogadott, hogy ki látogatott meg. El sem akartam hinni, de ott láttam az aláírását a könyvemben. S azt is képzelmű, hogy milyen boldog voltam, amikor hallottam, hogy a kegyelmes ur másnapra vár.

A kisasszony itt elhalgatott.

— És volt másnap a kegyelmes urnál? — kérdezzük.

— Hát... másnap... nem voltam, — feleli. Hiszen olyan hihetetlen volt a látogatása, hogy nem mertem elhinni, hogy csakugyan ő volt nálunk. Hátha valaki megtréfált bennünket és milyen bi-

más volt nálunk. Másnap, unokafivéremmel felmentünk egy szerkesztőségbe és ott egy ur telefonált az Apponyi-palotába, csakugyan odahaza van-e már gróf Apponyi Albert. A következő nap azután piros rózsacsokorral kezembem, elmentem a kegyelmes ur palotájához, de sajnos, nem volt odahaza. A virágot és a névjegyet ott hagytam. Azt mondták, hogy telefonon érdeklődjem, mikor fogad. Másnap délelőtt csakugyan fogadott is. A Dunára néző terraszra vezetett s nagyon kedves volt a kegyelmes ur. Mindenféle szép dologról beszélgettünk. Bejött a fia is, akinek így mutatott be:

— A kisasszony a tegnapi csokor kedves küldője.

— Tíz-tizenöt percig lehettem a kegyelmes urnál és feledhetetlen esz nekem ez a negyedóra.

S. B. kisasszony boldogan mutatja meg nekünk autogrammos könyvét, melynek egyik sarkában szerényen húzódik meg Apponyi Albert neve. Bucsuzás közben is egyre azt mondja:

— Nagyon kedves, nagyon aranyos, elragadó ember a kegyelmes ur.

álláspontot, amelyet a kisantant Németországnak a népszövetségbe való esetleges felvételénél elfogadna.

PRAGA. A Császárja: Ausztriának a kisantanthoz való csatlakozása kizártnak tekintendő. A Németországhoz való csatlakozást meggátolja Németország vigasztalan helyzete, de a békeszerződés is. Az Olaszországhoz való közeledést semmiféle békeszerződés nem tiltja és a gazdasági szempontok sem szólnak annyira ellene, mint a Németországgal való egyesülés ellen, feltéve, ha Olaszország kész magára vállalni Ausztria terheit. Ez a közeledés nem érinti Ausztria függetlenségét, mert ez a békeszerződés megsértése volna. Éppen olyan veszedelem volna, mint az egyik szomszédos államhoz való csatlakozás, Ausztria felosztása is, mert közvetlenül új európai konfliktáció kitörését vonná maga után. Cseh-

szág álláspontja az, hogy Ausztriát, amelyet békeszerződések teremtetek, fenn kell tartani.

BUDAPEST. A Magyar Hírlapot bécsi diplomáciai körökből úgy informálták, hogy Seipelnek sikerült Prágában Benesék hozzájárulását megnyerni az Olaszországgal létesítendő vám- és érmenióhoz azzal, hogy Olaszország mellett Jugoszláviával és Csehszággal is a vámkérdésben lényeges közeledés jön létre.

RÓMA. A minisztertanácsban Paratore kincstári miniszter bejelentette, hogy lehetőleg siettetni akarja a tárgyalásokat Ausztriával annak tudatában, hogy Ausztria esetleges összeomlása végzetes következményekkel járhat a szomszédos államok közgazdaságára. Soleri hadügyminiszter a királynál volt audiencián, azután Schanzer külügyminiszterrel tanácskozott.

Francia és német repülők versenyei.

(A németek órákig repülnek, a franciák percekig lobognak.)

PARIS. Hatalmas gépkarvalyok és gépgalambok röpködnek a clermonti mezők fölött. A franciák nagy lelkesedéssel és szinte szorosan kitartással folytatják a motornélküli repülőkísérleteket, mint ha Röhnt nem is volna és Hentzen, a fiatal hannoveri diák nem oldotta volna már meg a motornélküli repülés problémáját. Nem mulik el nap újabb kísérlet nélkül és már egész sereg gépmadarat áldoztak fel a nagy célnak. Így tegnap Landés gyönyörű fehér galambja hullott a porba, miután vagy 15 méterre emelkedett, majd Fetu gépkarvalya szele néhány percig büszkén a levegőt, hogy aztán összefonódva terüljön el a clermonti réten. De sikereket is jelentenek Clermontból. Lucien Coupet egy „fél galambbal — fél galamblyal” 4 perc 50 másodpercig lebegett a levegőben. De még ezt is felülmulta Bossoutrot sajátos alakú madara, amely 3 perc 17 másodpercig szabályos köröket futott be 20 méter magasságban, majd mikor a szél elállt, csendesen leereszkedett. A gépmadar összesen 5 perc 18 másodpercet töltött a levegőben. Mikor Bossoutrot leszállt, boldog elragadtatással mondta el a segítségére sietőknek, hogy megtalálta a repülés „trükkjét”. Az első kör után jött rá és mint biztos dolgot állíthatja, hogy legközelebb már nagy eredménnyel lepheti meg Franciaországot.

Ezt a nagy eredményt, a rögni eredményekkel versenyző teljesítményeket lesi napok óta izgatottan egész Franciaország, amely már nem éri be ötperces repülésekkel, mikor a hannoveri diákok órákon át repülnek. A németeket azonban már nehezen fogják utolérni a francia repülők, mert a hannoveri tech-

nikai főiskola diákjai, úgy látszik, már alaposan ismerik a „trükköt”, a mire Bossoutrot állítólag rájött. Hentzen, a ki 2 óra 20 perces repülésével világrekordot teremtett, tegnap újra felszállt és több mint 3 órán át repült. Utána a darmstadti Botsch is leereszkedett vitorlás repülőjével a Wasserkoppe csucsáról és a közben támadt viharos széllel dacolva, szokatlanul erős légörvényeken áttörve repült hosszú ideig. Csodálatos volt Hannover és Darmstadt két-két repülőjének a versenye is. Négy motornélküli repülőgép kóválygott a levegőben, Habenast (Darmstadt) 330, Hentzen 350 méter magasságból ereszkedett alá. A német diákok olyan biztosan kezelik gépeiket, hogy idáig még egyetlen baleset sem történt. Röhnt ebben a tekintetben messze túlszárnyalja Clermontot.

Az egész világon nagy érdeklődéssel figyelik Clermont és Röhnt nemes versengését, egyelőre azonban még csak az eredményeket közli a táviró. A motornélküli repülőgépek titkáról ellenben hallgat a hír. Amennyit azonban már tudunk, hogy a clermonti sík fölött madáralakú repülőgépekkel kísérleteznek, míg Hannover és Darmstadt diákjai vitorlás repülőgépekkel ereszkednek alá a Wasserkoppe csucsáról. Hentzen repülőkészüléke egysíku. A repülő teste a vitorlavászonszárny alatt van, csak a feje emelkedik a szárny fölé. A készülék mozgztatásában igen nagy szerep jut a lábának is.

Háromszáz főiskolai hallgató. Budapest. A tudományegyetem bölcsészeti karán megállapították az idei tanévre felvehető hallgatók számát. Eszerint háromszáz hallgató iratkozhatik be, amelynek hat százaléka lehet zsidó vallású.

Hozzászólás a strandolás problémáihoz

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Néhány rövid sorban óhajtanék hozzászólni a strandolás problémáihoz. Nem szabad egyik szél sóságból a másikba esni, mint azt előző két fűrdőző ur, illetve hölgy tette. Vannak még a strandon olvanok is, akik pusztán a Maros üdítő és az egészségre jó hatással bíró vizét keresik fel, tehát nem pusztán flörtöléssel, vagy esetleg ennél még csunyább dolgokkal foglalkoznak. Nem szabad tehát a legnagyobb megvetéssel nyilatkozni a strandolókról, akik nem hagyják ott a strandot, hanem ha olyant látunk, a mi a jóízűsüket séfti, akkor elfordulunk és kikérüljük az olyan emberéket, mert azok nemcsak a strandon viselkednek így, hanem mindenütt találkoznak velük. Viszont nem szabad olyan nagyon a pártjukra sem állani, mert esetleg még vannak olyanok is, akiknek szintén sikerülne a flörtölés és erkölcsellenkedés, de nem kíváncsiak olyan „jóízűsüek” társaságába, ahol ezt megengedhetők tartják. Azonban a mai nevelésért egyedül a szülők hibáztathatók, mert én is voltam fiatal leány, de az én szüleim olyan szigorúak voltak velem szemben, (melyért örökké hálás vagyok nekik) és azt hiszem a férjem is, hogy én ilyen dolgokat nem mertem volna megtenni. Még hozzá kell tennem, hogy sem formátlan, sem csunya nő nem vagyok, tehát az én szerény véleményemnek nem az az indító oka. Szerkesztő urnak őszinte tisztelettel.

Egy 15 éves arasszony.

Aradra hozták

a Schenker-éé sikkasztóját.

Az Aradi Közlöny jelentette először annak idején, hogy Lejtényi István, a Schenker és Co. szállító-cég egyik tisztviselője hamisított okmányokkal 80 ezer lelt vett fel a cég kárára a Marmaroschi és Blancs aradi fiókjától és a pénzzel megszökött. Az Aradi Közlöny leleplezése annál is inkább kellett feltűnést Aradon, mert Lejtényi mindenki megbízható, takarékos embernek ismert. — A sikkasztó hivatalnok levelet hagyott feleségének, a melyben azt írta, hogy a lopott pénzzel Magyarországra szökött. A napokban távirat érkezett Aradra, amely szerint a constantinai rendőrség letartóztatott egy fiatalembert, akire Lejtényi személynévése teljesen ráillik. Az aradi nyomozó hatóság azonnal intézkedett, hogy a gyanús fiatal embert Aradra szállítsák. Ma reggel két detektív kíséretében érkezett Aradra az elfogott fiatalember akiről kiderült, hogy tényleg a sikkasztó Lejtényi. Lejtényit ma délelőtt kihallgatták és átkísérték az ügyészség fogházába.

— Gróf Bánffy Genfben. Budapest. Gróf Bánffy Miklós külügyminiszter holnap utazik Genfbe a népszövetség ülésére. Bethlen István gróf miniszterelnök visszatért Budapestre.

Nagy sikkasztás az aradi főpostán

(Egy postatisztviselő bűnös üzelmel.)

Szenzációs visszaélésnek és sikkasztásnak jöttek nyomára az aradi főpostán. Mandru Constantin tisztviselő, aki az ajánlott levelek feladásánál volt beosztva, feltörte a leveleket és ha talált bennük pénzt, vagy egyéb tárgyakat — eltulajdonította. Az eset részletei a következők:

(Eltűnt értékek.)

Már vagy négy hónapja érkeznek az aradi postahivatal főnökségéhez reklamációk ajánlott levelek eltűnése végett. Dacára annak, hogy a levelek felvétele szabály szerint megtörtént, a címzettek nem kapták meg. Olyan leveleket, amelyek pénzt vagy értékes külföldi bélyegeket tartalmaztak — a címzettek meg sem kapták. Ha kézhöz is kaptak valamit, az már csak üres boríték volt. A levelek eltűnésének okát a postafőnök kurtatja ki. Valószínűnek látszott, hogy a leveleket csakis a postahivatalnál szolgálatot teljesítő egyének valamelyik tüntetheti el. A postafőnök gyanúja azonnal Mandru Constantinnra esett, akinek költséges életmódja felkeltette figyelmét, mert abból a fizetésből, amit Mandru élvezett, lehetetlenség volt olyan urt életmódot folytatni.

Néhány héttel ezelőtt egy aradi ur asszony fentjárt a postafőnök ségen és eladta, hogy egy általa feladott ajánlott levélben körülbelül kétezer lei értékű selyemszövetet adott fel. A levélnek csak a borítékját kapta meg a címzett, a selyemszövet természetesen hiányzott. Az ur nő elmondotta továbbá, hogy ugyanaból a szövetből látott ruhát egy hölgynek, aki nem volt más, mint Mandru felesége. A postafőnökséghez reklamációk érkeztek arra nézve is, hogy értékes bélyeges tüntek el az ajánlott levelek borítékjaiból. A postafőnök ekkor már attól félt, hogy a megtévedt tisztviselő másutt és esetleg nagyobb összegeket lop; ezért a postahivatalnál alkalmazásban levő tisztviselőkből bizottságot alakított, amely azután gyűlést tartott augusztus 25-én, pénteken. A gyűlésen a postafőnök közölte a dolgot a tisztviselőkkel és egyértelműleg elhatározta, hogy saját maguk győződnek meg Mandru üzelmel felől. Egy borítékba száz lei tettek és egy Budapestre lakó diáknak címezték. Egy másik borítékba, amelyen a Bloch-cég cégnyomása volt — 1—40-ig számozott külföldi bélyeges helyeztek. Minderről jegyzőkönyvet vettek fel és a postafőnök ekkor egy bizalmas emberével feladatta a két levelet. A postafőnök bizalmasa megfigyelte Mandrut, aki néhány percre eltűnt a félreeső helyen és azután ismét visszatért hivatalába.

(Leleplezik a lopást.)

Pénteken háromnegyed 7 óra tájban a postafőnök és a tisztvi-

selők beléptek a hivatalba, ahol a főnök, — miután már a bizonyítékok birtokában volt — kérdőre vonta Mandrut.

Felmutatta a jegyzőkönyvet és kérte a nemrég feladott két levelet. A hivatalnok sápadtan elővette a borítékokat, amelyekről első látásra kitűnt, hogy felbontották. A száz lelest és a bélyegek közül hármát Mandru fiókjában találtak meg. Mandru, miután látta, hogy tagadással úgy sem segít — belsmerte, hogy ajánlott leveleket tört fel és azokból kisebb-nagyobb összegeket tulajdonított el. Arra a kérdésre, hogy a selyemszövetet ő lopta el, tagadó választ adott. A selyemre nézve azt állította, hogy Chisenov ben vette a felesége részére.

A postafőnök, miután két hónapig buzgó megfigyelés után kikutatta az ajánlott levelek szarkáját, megtette a feljelentést az illetékes hatóságnál. A detektívek, Nedela megbízottal és a postafőnökkel Mandru lakására mentek, ahol házkutatást tartottak. A házkutatás alkalmával a következő dolgok kerültek napfényre: mintegy 7000 lei készpénz, 2408 magyar korona, 40 francia frank, 187 német marka, 2 dinár, 63 cseh korona, két nagy csomag, és 7 doboz értékes külföldi bélyeg, 1 nagy bélyegalbum tele bélyegekkel. A postafőnök érintkezésbe lépett az oradeamarei (nagyváradi) posta- és távirat igazgatósággal, ahonnan Radovics Constantinn, kerületi főellenőrt kldték ki az ügy megvizsgálására. Az aradi postafőnökség, kapcsolatosan a kerületi főellenőr itartózkodásával az aradi ügyészségtől új házkutatási engedélyt kért, amit meg is kaptak.

Mandru Constantint az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte.

Távozó iskolainazgató.

Kepes Ármín lemondott állásáról.

Az aradi női Kereskedelmi iskola igazgatója, Kepes Ármín távozni készül Aradról és már értesítette a felettes hatóságát hogy igazgatói állásáról lemond. Aki ismerte Kepes Ármín kulturális működését, sajnálattal értesül erről az elhatározásáról. Kepes Ármín már tízéves óta áll Aradon a tanügy szolgálatában. Előbb a fia kereskedelmi iskolában, mint tanár működött, majd néhány évvel ezelőtt a női kereskedelmi igazgatójává nevezték ki. Hosszu évekig tartó aradi működése alatt Kepes Ármín mindenkinek szeretetét és nagybecsülését nyerte el. A barátai és ismerősei mindent elkövetnek, hogy rábírták a távozni készülő iskolai igazgatót elhatározásának megmáskítására.

Vidám irások.

— A feleségem tíz év előtt, mikor elvettem, 45 kiló volt. Képzeli, most már 115-nél is több.

— Ha így megy tovább, még eléri az aranypartit.

Szenes ember.

Hogy áll a leu?

Augusztus 29-én fizettek 100 lelet:

Párisban ^{Dunapostás jele} 12-50 frankot

Budapestben 1750 magyar koronát

Newyorkban 0-96 1/2 centet

Katonai behívó

az Astra-gyár munkásainak

Ma délelőtt egyik aradi fiátó-sághoz távirat érkezett, amely szerint a napokban egy bizottság jön Aradra, hogy megkezdje az Astra-gyárak militarizálását. A minisztertanács ugyanis Sinai-ban tartott legutóbbi ülésén az Astra-gyári munkások sztrájkját demonstratív mazgalomnak bélyegezte, tehát mint ilyen az állam érdekében is kell törni. A bizottság megérkezése után a katonaköteles munkásoknak katonai behívót kld és amennyiben a behívott munkások nem jelentkeznek a gyárban, hogy a munkát megkezdjék, haditörvényszék elé kerülnek.

Szőlészeti kongresszus Aradon.

(Kirándulás a Hegyaljára.)

Vasárnap tartották meg Aradon a szőlőbirtokosok országos kongresszusát, amelyen sok regébbeli szőlőbirtokos is részt vett. Feltűnést keltett, hogy a Hegyaljáról alig néhányan jelentek meg. Harmincegy szőlészeti és borászati szindikátus kldte ki vezetőit. Megjelent a földművelésügyi miniszterharm részéről Gheorgiu, a szőlőművelési osztály vezetője; az ipari és kereskedelemügyi miniszter részéről Popoviciu Virgil osztálytanácsos, a pénzügy miniszter részéről Simionescu Aurél, a clujf pénzügyi reszort osztályfőnöke. A kongresszus megkezdése előtt a gör. kol. székes-házban Te Deumot tartottak. Ezután a Kulturbalota nagytermében gyűlekeztek össze, ahol dr. Ispravnic Sever mondott üdvözlő beszédet, majd a kongresszus elnökének Jarcát, a Központi Szőlészeti Szindikátus vezetőjét ajánlotta, amit el is fogadtak. Diszelnökké Goldis László országgyűlési képviselőt, alelnökké pedig dr. Ispravnic Severt, Nicolescu és Bujoit választották meg. A vezetőségbe még beválasztották Angel István drt, Arad város polgármesterét, Demian Aurél drt és Palco Lázárt. Megnyitó beszédet Jarca mondott, majd dr. Ispravnic Sever a szőlőművelés mai állapotáról számolt be. Nicolescu és Popescu rövid előadásokat tartottak. Ezután dr. Ispravnic György mondott beszédet a vasutak mai állapotáról. Végül Ciorogaria püspök mondott néhány szót a szőlőművelés fontos ságáról.

A szőlészeti kongresszuson részt vett vendégek hétfőn reggel kiutaztak a Hegyaljára, ahol meg látogatták a fontosabb helyeket és tanulmányozták a füves Hegyalja szőlőtermelését. A vendégeket mindenütt ünnepélyes fogadtatásban részesítették. Tegnap este a szőlőbirtokosok visszatértek Aradra és még az éj folyamán visszautaztak a Regátba.

Sport.

Football.

Körmérkőzések: Vasárnap és hétfőn az AAC., ATE., Gloria-CFR. és Hakoah csapatai körmérkőzést rendeztek, melynek részletes eredményei a következők:

Vasárnap: Gloria-CFR. — Hakoah 1:0 (0:0.) Az első félidőben a Hakoah volt fölényben, de csatárai mindent rontottak. A második félidőben megváltozik a helyzet, a Gloria-CFR. csatársora vezet több támadást, 6 kornert ér el és az utolsó kornerből a játék vége felé sikerült kapu előtti kavargásból a győztes goalt megszerezniük. A Gloria-CFR.-ből Szabó, Darázs és Huszti, a Hakoah-ból Moskovitz, Zimmermann és Lengyel II. vált ki. Bíró Bischoff.

AAC—ATE. 1:1 (0:0.) Az AAC. komplett csapattal, az ATE. is Pálffy és Lickerrel megerősödve játszott. Az első félidőben az ATE. volt nagy fölényben, de Gencsy és Somló mindent mentettek. A második félidőben az AAC. csatársora is frontba jött és Abay megszerezte a vezetést, melyet azonban az ATE. Gencsy faultja miatt megítélt tizenegyesből Puskás révén rövidesen kiegyenlített. Ezután a bíró Bartolot és Rémayt kiállította. A döntő goalért folytatott küzdelmet az ATE. az AAC. javára lemondotta. Az ATE.-ből Kállay, Rémay, Pálffy és Turner, az AAC.-ből Somló, Gencsy, Cégka és Bartoli játéka vált ki. Bíró Markovits.

Hétfő: Hakoah—ATE. 3:2 (1:0—2:2—3:2.) Nagy meglepetés. Az ATE. vereségét enyhíti az, hogy az előző csapatából Rémay és a két Murányi nem játszott és főleg a csatársort teljesen felforgatta. Az első félidőt Erbstein két kapufa lövése vezette be, majd Lengyel II. beadását Erbstein védhetetlenül berugta. A félidő utolsó percében Rácz tiszta helyzetből kapu fölé rug. A második félidőben az ATE. jutott fölénybe. Pálffy éles lövését Zimmermann kiejti, a rárohanó Weichelt II. kiegyenlít. Löwenberg ezután egymásután védi Erbstein és Moskovitz tizenegyeseit, de Moskovitz tizenegyse kipattan tőle és így a tiszta helyzetben levő Moskovitz a labdát goalba rugja. A játék vége felé Licker beadását Singer a saját kapujába fejelte. A 2×15 perces meghosszabbított játék első félidőjében Erbstein megszerzi a győzelmet, melyet az ATE. egyenlíteni nem tudott. A Hakoah-ból Erbstein, Moskovitz, Klein, Lengyel II. és Zimmermann, az ATE.-ből Löwenberg, Kállay, Pálffy, Haller és Licker, mint hávéd vált ki. Bíró Burdán.

AAC—Gloria-CFR. 1:0 (1:0.) Szép küzdelem. Az első félidőben az AAC. támadásai veszélyesebbek voltak és Kelly a mérkőzés egyetlen goalját rugta. A második félidőben a Gloria-CFR. játszik főleg az utolsó negyedében nagy fölényben, de a brilliánsan védő Somló és Gencsy hávéd minden támadást mentett. Az AAC.-ből Somló, Gencsy, Cégka és Baky, a Gloria-CFR.-ből minden egyes játékos tudása legjavát szolgáltatta. Bíró Markovits.

— Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma, mely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

Károlyiék magyarellenés röpirata.

(A bécsi Interparlamentáris konferenciára.)

BÉCS. A XX. Interparlamentáris kongresszus ülését tegnap délután 11 órakor nyitotta meg nagy tanácskozások mellett Weurdael elnök betegsége folytán báró Adelsvaerd és javaslatára a kongresszus elnöke az osztrák csoport elnökét Mataja dr.-t választották meg. Az elnök üdvözölte a kongresszust és megállapította, hogy Európa, Ázsia és Amerika részéről 24 parlament képviselőjében 300 delegátus vesz részt a konferencián. Megemlékezik a konferencia elhunyt tagjairól és megállapítja, hogy az új nemzetközi kapcsolatokra, amelyek a parlamentáris konferencia működését megkönnyítik, föltétlenül szükség van s így az interparlamentáris konferencia elsőrangú szükségletté vált a háború után, amikor a világra olyan nagy szerencsétlenség szakadt, mint a melyen a moszkvai Mene Teket... amely az egész világot forradalommal fenytegeti. Megemlékezik azokról, akik életükkel és halálukkal a népek kibékítését szolgálták. Mataja elnök, félbeszakítva a tárgysorozatot, kijelentette, hogy a konferencia tagjai között röpiratokat osztottak szét, amelyet Károlyi Mihály, Hock János, Linder Béla, Szende Pál és Jászai Oszkár írtak alá a magyar emigráció nevében. Csak most jutott tudomására a röpirat tartalma, amely megrágnia a magyar kormányt és Magyarországot. Az elnökség feljelentést tett a bécsi rendőrfőnökségen a röpirat terjesztése miatt, amely már kiadta az utasítást a röpirat osztogatóinak letartóztatására. Mataja elnök felkéri az osztrák tagokat támogatásuk nehéz feladatában, nehogy Magyarországot a konferencián sérelmezze.

Ausztria szenvedései.

Seipel osztrák kancellár emelkedik ezután szólásra a konferencián nagy figyelem mellett. Üdvözlő a megjelent tagokat és annak a reményének ad kifejezést, hogy a konferencia tagjai megfogják találni azt az utat, amely legalkalmasabb arra, hogy a háborús pusztítások és rombolások után kivezesse a vergődő nemzeteket a szenvedések és zavaros árából. Mi osztrákok, mondotta a kancellár, mi most a legnagyobb szenvedések idejét éljük és ez az idő Ausztria válságának a legszomorúbb periódusa. A háború utáni idők különben azt bizonyítják, hogy nemcsak a háborúban résztvevő nemzetek, de a semlegesek is érzik a nyomorúság nehéz súlyát. S az Önök itteni megjelenéséből azt olvasom ki, hogy nem kell elveszíteni reményünket, mert így sikerülni fog a megpróbáltatásokat kiheverni és ismét lábraállani. Majd ismét a nemzetközi viszonylatok fejtegetésére térve át, megállapítja, hogy,

az államok láncolatában Ausztria egy olyan kapocs, amelynek nem szabad kihullani, mert ha ez a kapocs kiesik, az egész lánc szétszakad. (Nagy tetszés!) Ez a gyűlés most abban a teremben folyik, a melyben talán épen a legközelebbi órákban az osztrák nemzeti tanács Ausztria döntő sorsáról fogja a határozatot kimondani. S amíg ide jöhettem, hogy Ausztria helyzetéről a kongresszus előtt beszámoljak, úgy használtam fel az időt, hogy az egyes szomszéd államokat meglátogattam és azok vezető politikusaival tanácskozva áttörtem azt a gyűrűt, amely bennünket körülvesz és amelynek megtörése lehetetlennek tetszett. Engedjék meg nekem, egy körést tárjak a kongresszus elé. Azt, hogy az Önök parlamentjeiben és a népszövegben majd fel fogják ébreszteni a szimpátiát a régi nagy emlékekkel bíró kultur város: Bécs iránt. Mi pedig testvéri jobbot nyújtunk mindazoknak, akik a béke után törekednek, amelyre már olyan nagy szüksége van az emberiségnek.

A gyenge valutájú országok.

Ezután áttértek a napirendre. Troub volt hollandi pénzügyminiszter betérteszi a szerkesztő bizottság jelentését, amely szerint a résztvevő csoportok felszólítanak, hassanak oda, hogy minden országban függeszték fel a beviteli tilalmakat, ugyisint mindennemű élelmi és népruházati cikkeket minden vámtól mentesítsenek. Loeb, a német birodalmi gyűlés elnöke hangoztatja, hogy a javaslatnak a vámentesítésre vonatkozó részeit nem fogadja el. Ez a kérdés más elbírálás alá esik, egy jó valutájú és megint más elbírálás alá esik egy rossz valutájú országban. Meg kell keresni a legszükségesebb gyógyszert a gyenge valutájú országok szomorú helyzetének szanálására, amely nem más mint az országoknak hosszabb lejáratu nagyobb kölcsönt juttatni, máskülönben minden kísérlet hatás nélkül marad.

Féltékenység az államok között.

Ezután Vincz belga szenátor megjegyzi, hogy a bajok főokát abban kell keresni, hogy a valuta probléma a legtöbb államban nincsen szabályozva és a forgalom túlságosan korlátozva van. A megoldás az volna, hogy foglalkozzanak az egységes valuta behozatalával. (Tetszés.)

Plener Ernő báró osztrák delegátus kifejti, hogy az új államok megalakulása után a legnagyobb féltékenység uralkodik az államok között. Sajnálattal állapítja meg Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia távolmaradását a konferenciáról.

A délutáni ülés elnöki előterjesztései után a gazdasági és pénzügyi kérdések harmadik pontjának tárgyalásánál George Forster kanadai delegátus a Troub által előterjesztett határozati javaslat ellen szavaz. He-

gyeshalmi Lajos volt miniszter magyar delegátus szintén ellenzi a Troub-féle határozati javaslatot. Burton az Egyesült Államok delegátusa arról beszél, hogy miután Amerikában évek óta védvamos politikát folytatnak, nem fogadja el a Trou által benyújtott javaslatot. Scherer Fulmann svájci kiküldött kifejti, hogy a hadviselő államok az igazság jelszavával kezdték a háborút, mégis a békekötés óta Magyarországgal, Németországgal és Ausztriával igazságtalanságok történtek. Európa újjaépítése csak a jog és igazság érvényrejutása által lesz elérhető. Lafontaine belga kiküldött rámutat arra, hogy a mai rettenetes gazdasági helyzet nem sikerül rövidesen változtatni, Európára még nagyobb háború vár, mint amilyen eddig volt. A konferencia további programján a kisebbségek kérdése szerepel. (Rádor.)

A magyarok válaszolnak.

BÉCS. A magyar követség palotájában az Interparlamentáris Unió magyar csoportjának tagjai tanácskoztak követendő magatartásukról. Hír szerint egyikük válaszol valamelyik nyilvános ülésen arra a memorandumra, amelyet a bécsi magyar emigránsok adtak ki.

Irodalom és művészet.

• Haladás-előadás. Nagy közönség előtt, de családias összhangban folyt le a szombati Haladás-előadás, amelynek prologja után Marossy Baba ügyes szavai és az ügyvezetői heti jelentés következett. A szombati felolvasó Bakó László volt, aki mint máskor, úgy most is érdekes és közvetlen eszméket választott ki és dolgozott fel a Haladás részére. A műsornak igen meleg tónust kölcsönzött Bély Ada éneke. A lelkes törekvés, míg egy részt a Haladás közönségének nyújt kellemes perceket, egyúttal szép eredményekkel biztatja és disztigvált musicalis jelket. Könnyed és kifogástalan zongorakisérével kiváló partnere volt Schwartzberger Lilly. A megszokott valláserkölcsei beszélgetés után még Marossy Dezsőné szép szavaiat taposolták meg.

• Dr. Mezey-zeneiskolában a beírások most folynak. Str. Bratianu (Weitzer-u.) 19.

• A Békefi—Szalay zeneintézetben a zongora, hegedű, magánének és cimbalom tanszakok kurzusai szeptember 6-ával megkezdődnek. Beíratások folyamatban vannak és egész nap eszközölhetők Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 7. II. em.

— Családi dráma Makón. Szeged. Neumann Miklós makói főszámvadó hosszabb idő óta különváltan élt feleségétől. Neumann tegnap este Budapestről hazautazott Makóra, hogy kibékítse az asszonyt. Este 9 óra tájban érkezett meg Deák Ferenc-utca 5. szám alatt levő házába s az asszonyt együtt találta Csértus Andor fakeskedővel. Csértus olyan mozdulatot tett, mintha revolvere után nyulna, mire a férj hirtelen előrántotta revolverét és agyonlőtte Csértust.

HIREK.

Elsülyedt hadihajó.

A France nevű cirkáló vissza-térőben egy lögyakorlatról éjjeli egy órakor a Quibero-öböl közelében egy sziklán zátonyra futott. A hajó léket kapott és a beömlő víz eloltotta a kazánban a tüzet, úgy, hogy sem a gépek, sem a szivattyúk nem dolgozhattak. A víz később tovább sodorta a hajót, amely hajnali négy órakor felborult, majd lassan a tenger fenekére süllyedt, amely ezen a tájon husz méter mély. A déli lapok még azt jelentették, hogy emberéletben nem esett kár, délután azonban az Agence Havas már azt jelentette, hogy három katonát a vízbe fult, este pedig más gánjelentések érkeztek arról, hogy háromszáz katonát veszített el. A France-t 1912-ben bocsátották vízre, ürtartalma 23.400 tonna, legénysége 500 emberből állt. A katasztrófa idején mintegy 900 ember volt a fedélzeten.

— Elhelyezték a pénzügyi adminisztrátort. A pénzügyminiszter Sofrocescu aradi adminisztrátort Aradról visszahelyezte a Regátba s helyébe egy regátbeli tisztviselőt foglalkoztatni.

— Román újságírók parkünnepélye. Vasárnap és hétfőn folyt le a román újságírók parkünnepélye Aradon. A parkban felállított sátrakban uriaszonyok és leányok szolgáltak ki a közönséget. A két napig tartó parkünnepélyt állandóan nagy számu közönség látogatta.

— Tisza István-émlékbejegyzések. Budapest. Az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület egymillió darab Tisza István-émlékbejegyzést ad ki kulturális célra.

— Kun Bélát Szibériába küldték. Bécs. A csereakció folytán Oroszországba került magyar kommunis-ták kivánságára a moszkvai kormány kivette Kun Béla kezéből a magyar kommunista mozgalom irányítását, akit kisebb megbízatással a szibériai Jekaterinburgba küldtek. A magyar kommunista mozgalom élére Bokányi Dezsőt állították.

— El kell sajátítani az állam nyelvét. Ma belügyminiszteri rendelet érkezett az aradi pénzügyigazgatósághoz, melynek értelmében a pénzügyigazgatósági tisztviselők 1923. év január elsejéig kötelesek az állam nyelvét elsajátítani. Ennek ellenőrzésével az adminisztrátort bízzák meg.

— Az öregek menjenek nyugdíjba. A minisztertanács azzal a tervvel foglalkozik, hogy október elsejétől az összes 50 éven felüli állami tisztviselőket nyugdíjaztatják.

— Az antant-missziók magyar osztagokat keresnek. Budapest. Egyik budapesti lap közli, hogy az antant-misszió tagjai, nyilván besugárásokra, a szombathelyi erdőkben és kukoricásokban magyar katonai osztagokat kerestek, természetesen eredménytelenül. A lap kérdést intéz a kormányhoz, hogyan fedeződik a rengeteg költség, amelyet az indokolatlan kiszállások okoznak.

— A vizsgázott soffőrök. Az aradi államrendőrség közlekedési ügyosztálya felhívja az augusztus 17-én és 18-án vizsgázott soffőröket, hogy igazoló könyvecskéikért jelentkezzenek.

— Lapszerkesztő volt aradi tanár. „Csongrádi Ujság” címmel új lap indult meg dr. Polgár Gy. Odón volt aradi főgimnáziumi tanár szerkesztésében és kiadásában Csongrádon. A harmincezer lakosú városnak ez az egyetlen sajtóorgánuma.

— Fegyelmi ügyvéd ellen. Budapest. Drodzák Jenő ügyvéd ellen, aki a Landau-perben Ruzits védője volt, védőbeszédében használt ismeretes kijelentéseiért az ügyvédi kamara fegyelmet indított.

— Megtalálták Krausz Simon fiának holttestét. Budapest. Krausz Simonnak, az Angol-Magyar Bank alelnökének fia Gasteinban egy víz-esésbe vetette magát. Az osztrák csendőrség a borzalmasan össze-zuzott holttestet a szerencsétlenség színhelyétől 30 kilométernyire megtalálta. Krausz Lászlót Budapesten temetik el.

— Wagner Cosima súlyos beteg. München. A München-Augsburger Abendzeitung tegnapi száma szerint Wagner Cosima asz-szony nátha és állapota ma-gas koránál fogva — Wagner Richárd özvegye már elmúlt 85 éves — komoly aggodalomra ad okot.

— A Landau-per a katonai bíróság előtt. Budapest. Szeptember közepén tárgyalja a katonai törvényszék a Landau-ügyet. A fővádlott Danszky Mihály volt főhadnagy, akit az ügyészség hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádol.

— Tótok és csehek véres verekedése. Budapest. Stomfáról jelentik: Egy Kocska nevű cseh körhintás le-szurta a korcsmárost. Ezért a tótok összeverekedtek a csehekkel. A verekedésnek két halott és 18 súlyosan sebesült áldozata van. Gyurkovits Ferenc földbirtokost megölték és agyonverték Kocskát is. A csendőroket elkergették.

— Eljegyzés. Brinjei és cseneyi dr. Vuchetich Endre volt aradi lap-szerkesztő, timisoarai hírlapíró el-jegyezte egri Várnay Tusit, egri Várnay Odón ny. főerdőtanácsos leányát.

— Házasság. Baló Elemér buda-pesti színművész, a Belvárosi szin-ház tagja, augusztus 20-án házasa-got kötött Heller Kató aradi ur-leánnyal Budapesten.

— Iskolai beiratás. Az izr. fia-és leányiskolában a beiratások sze-ptember 1., 3., 4. és 5. napjain d. e. 9-12, az iskola disztermében lesz-nek megtartva. Születési igazolvány és oltási bizonyítvány nélkül az I. osztályba egy tanuló sem vehető fel. Az elnökség.

— Átutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— Betiltották a Munkást. Ma dé-l előtt a belügyminiszteriumtól rende-let érkezett Aradra, amely az Ara-don megjelenő „Munkás” című heti lap megjelenését további intézkedé-sig betiltotta.

— Másfélnapos tűz egy kikötőben. Páris. Csütörtökön este tűz támadt Calais kikötő-raktárában és a lángok rohamosan terjed-tek. A tűzvész tegnap egész nap dühöngött. messze vidékekről öz-szejött minden tűzoltóság és ka-tanocsapatok segítségével péntek estére sikerült megfékezni a tü-zet. A kárt ötmillió frankra becsü-lik, a melyből három millió az el-pusztult árukészletek és kétfélmillió a leégett raktárak értéke.

Aradi bankok berlini átutalása.

A magyar Devizaközpont beszüntette a márka és osztrák korona vásárlását.)

Az aradi bankok berlini össze-kötetéseiktől tegnap a következő tartalmu körtáviratot kapták:

A jelenlegi helyzetre való tekintettel és a túlélnék árto-lyamkilengések következtében devizamegbizásait csak úgy intézhetjük el, ha az ellenértéket haladéktalanul esetről-esetre előre megkapjuk. Err-nél fogva előre kérjük átutalni az elintézendő kifizetések ösz-szegét.

Ez a rendelkezés nagyon meg-nehezíti az aradi bankok arbitrázs-üzletét. Ugyanis a különféle kül-földi devizákban nagy letétet kel-lene tartaniok Berlinben ez pedig nagyon költséges és kockázatos a bankok részére. A kifizetéseket és átutalásokat is nagyon megnehe-zíti ez a rendelkezés, különösen a kisebb bankok részére, amelyek nem tartanak Berlinben nagyobb fedezetet és nem rendelkeznek erős hitellel. Ezeket a térítéseket csak a befizetéstől számított 9 nap-ra intézik el, csekély és hitellelél he-lyett pedig csak a hosszadalmas levélbeli elintézésel eszközölik az átutalásokat. Eddig ugyanis elege-nő volt, ha valamelyik pénzintézet táviratilag értesítette berlini ösz-szekötöttetését a javára történt átuta-lásról vagy térítésről, a berlini bank már a távirat birtokában tel-jesítette a kifizetésekre vonatkozó rendelkezéseket. A kellő fedezettel és hitellel bíró aradi pénzintéze-teket ez a berlini rendelkezés nem érinti a kifizetések szempontjából, mert épp oly gyorsan teljesíthetik az átutalásokat, mint eddig, de kül-földi devizákat, vagyis londoni, párisi, budapesti vagy más kifiz-eéseket csak úgy adhatnak el Ber-linben, ha az illető pénznemre szóló deviza berlini összekötöté-süknél már letétben van.

BUDAPEST. A magyar Devi-zaközpont felállítására óta nem egy-szer vetődött fel az a kérdés, hogy a hivatalos árfolyamok közül mi-ért mozog a német márka állan-

dóan a partás fölött. Erre vonatko-zólag érdeklődésünkre a követke-ző felvilágosítást kaptuk: A Devi-zaközpont meglehetősen nagy már-kakészletekkel kezdte meg műkö-dését. A budapesti piac az utóbbi időben mindig 3:1 értékelte a már-kát és ha a Devizaközpont feláll-tásával utját nem szegik a vad spe-kulációnak, alighanem ma is ez volna az arány a márka és a ko-rona között. A Devizaközpont fel-állítását követő napokban a keres-kedők valósággal fantasztikus már-kaigénylésekkel léptek fel és a Devizaközpont a márkakeresletet és a márkakinálatot nap-nap után kifejezésre juttatta az árfolyamok-ban. Ennek első következménye volt, hogy a külföldi cégek márka-átutalásokkal igyekeztek rendezni koronatarozásaikat.

A magas márkakurzusok körül meglehetősen éles összezsapások történtek a Devizaközpont bizott-sági ülésein a nagybankok képviselői és a hivatalos fellegős védel-mezői közt. A bankok szerint ugyanis a Devizaközpont a deviza igényléseket, a márka kivételével, csak lejáratkor, az esedékesség napján elégíti ki, s így a kereske-dőnek nem ad módot arra, hogy fedezzék magukat. Más felszólalók igen érdekes érveléssel támasztot-ták alá a Devizaközpont eljárásá-nak helyes voltát. Azt mondták ugyanis, hogyha a Devizaközpont nem állapított volna meg kezdettől fogva magas diszparitást, úgy a kereslet a márka iránt még viha-rosabb mértékben nőtt volna meg és a Devizaközpont fedezeti vásárlásai Berlinben megrendítették vol-na a korona pozícióját.

A Devizaközpont egyébként a minap úgy intézkedett, hogy kül-földiek részéről koronatarozásaik fejében márkaátutalásokat nem fo-gad el, ma pedig még további ment és arra utasította a kötelek-s-be tartozó pénzintézeteket, hogy márkát és osztrák koronát a Devi-zaközpont számtájjára további in-tézkedésig ne vásároljanak.

— Mikor sorsolják ki az autót?

Kaptuk a következő levelet: Mé-lyen tisztelt Szerkesztő Ur! Ké-rem szíveskedjék becses lapjában e pár sornak helyet adni. Azt kér-dezném, hogy szabad-e egy hely-beli nagyobb könyvkereskedőnek 50 leies sorsjegyeket árusítani akkor, ha a sorsolást meg sem akarja tartani sőt érdeklődésemre még engedélyt sem adott a pénz-ügyminiszterium sem az árusí-tásra, sem a sorsolásra, de sőt a kisorsolando autó magánaton eladatott. Nem volna-e kötelessé-gé egy ily cégnek, hogy az általa eladott sorsjegyekre beszédett 50 leiek visszafizetésére a kö-zönséget felhívja, vagy ez a cég részéről már el van intézve? Ugy minden héten veszünk tőle egy-egy sorsjegyet! Vagy talán tiszt-

teft Szerkesztő Ur megtudná mon-dani, hogy mikor lesz e várva-várt huzás? A köz érdekében: Egy hűséges előfizetője.

— Árdragítótól elveszik a telefont. Budapest. Az uzorabíróság az árdragító kereskedőktől elveszi a telefont. A piaci árakat a gazdák-önség bevonásával állapítják meg.

— Egy munkás tragédiája. Ma délelőtt jelentették az aradi ügyész-ségnek, hogy Nádason, Selendán Jotta odaváló munkás ároktisztítás közben oly szerencsétlenül zuhant az árok mélyére, hogy súlyos sérü-léseibe belehalt. Az ügyészség a te-metési engedélyt megadta.

— Felemelték a német kamatlá-bat. Berlin. A birodalmi bank a váltó-diszkontót hét, a lombard kamatlábat pedig nyolc százalékra emelte. (Rador.)

— Az eltűnt amerikai levelek. Combo posta- és távirat főfelügyelő, a 2. számú postahivatal főnöke közli velünk, hogy az a hír, mintha az Amerikából érkezett levelek megdézsmálóját elfogták volna, nem felel meg a valóságnak. Közli továbbá azt is, hogy mindössze harminc közönséges levél tűnt el, de ajánlott egy sem.

— Poloskairást vállalt Lovas lakástisztító, Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

— Életunt leány. Egy eszméletlen állapotban levő fiatal leányt találtak ma délelőtt a városligetben. Az előhívott mentők beszállították a kózkórházba, ahol az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a leány marólaggal megmérgezte magát. A mikor öntudatát visszanyerte, elmondotta, hogy Klein Erzsébetnek hívják és életuntságból követte el az öngyilkossági kísérletet.

Malmosok kongresszusa

(A liszt árának felemelését kéri.)

Az Erdélyi és Bánáti Malmok központi szövetségébe tartozó malomtulajdonosok tegnap báró Neuman Károly palotájában közgyűlést tartott. A program első számú Minculescu-Vlasca Sándor a szövetség főtitkára, aki a malomtulajdonosokat a kereskedelem és bányászati minisztériumba felállított ellenőrző hivatalban képviseli, ismertette a gabona felosztása tárgyában kiadott új intézkedést és a jelenlevőknek tájékoztatást adott, hogy annak végrehajtása mennyiben áll ellentétben Erdély népének és a malomtulajdonosoknak érdekével.

Báró Neuman Károly elnök szólt fel ezután és rámutatott arra, hogy a jelenlevők nem akarnak a kormány ellen állást foglalni azzal, hogy a rendelet végrehajtását kéri, de el kell ismerni,

malomipar tevékenységét és így

Majd ismertette szombaton Sassu kereskedelemügyi miniszterrel Bala-Herkulaniban (Herkules-fürdőn) folytatott tárgyalásokat. A miniszter előtt báró Neuman vezetésével megjelentek Minculescu-Vlasca főtitkár Schauer timisoarai malomigazgató és egy másfél órás audiencián igyekeztek a minisztert meggyőzni a gabona-elosztás helyes tervéről, mely a szegényebb néposztály igényeinek kielégítésére alkalmas. A miniszter azzal bucsuzott el a bizottságtól, hogy az átvett memorandumot tanulmányozni fogja.

Ezután Seavald brasovi, Büchler targul-művesi, Kálmán bradomarei, Prohászka, Schauer és Basch timisoarai, Schusztel mediasi és Adler Andor aradi szövetségi tagok szólaltak fel, akik valamennyien az új rendelet súlyosságát vázolták, mely a malomtulajdonosokat válságba so-

dorja. Az új rendelet szigorú szankciókat állapít meg és kiteszi a malmosokat annak, hogy nagy veszteségeket szenvednek az által, hogy már drágább áron teljesítettek vételeket még a rendelet megjelenése előtt, mint a jelenlegi maximális ár.

A gyűlést ekkor félbeszakították, majd délután 4 órakor azt a határozatot hozták, hogy a kereskedelemügyi minisztérium ellenőrző hivatala elő javaslatot terjesztenek, mely teljes egészében ismerteti az Erdélyben a rendelet folytán beálló helyzetet. A gyenge erdélyi termés folytán kénytelenek a malomtulajdonosok a régi királyságban szereznit be gabonát magasabb áron, mint a rendelet azt megállapítja. A rendelethől ismert rekvirálás csak súlyos következményekkel alkalmazható és ehelyett a kérdést jobban oldaná meg az, ha a buza árát vagononként 35.000 leire emelnék és egyben rámutatnak arra, hogy ez nem eredményezné a harmadrendű liszt drágulását, a mely folytán Erdély népének közszükségletét képezi. Ezért felhatalmazták Minculescu-Vlasca főtitkárt, hogy ebben a kérdésben az ellenőrző hivatalnál járjon el és igyekezzék minél sürgősebben a közgazdasági életben és a nép igényeinek megfelelő határozatot elérni. A kongresszus sürgönyben értesítette határozatáról Sassu kereskedelemügyi minisztert és a minisztérium ellenőrző hivatalát, kérve ezektől a kérdés kedvező elintézését.

Közi.

• Sherlock Holmes-kép az Uránia szerdai műsorán. Dráma a Hotel Splendideben címen megy az Uránia szerdai műsorán az a nagyarányú ötfelvonásos detektiv-dráma, amelynek főszerepében a kiváló angol mesterdetektiv, Sherlock Holmes egyik legnagyobb határu munkáját mutatja be. Egy ártatlanul bevádolt ember megmentését tűzi ki célul és egy rejtélyes, bonyolult ügyet kell felderítenie. 20 éven keresztül csak homályban lehet tapogatózni a nagyszerű raffineriával elkészített bűnügyben és csak aztán derül ki a végleges igazság. A darab roppant érdekes és lebilincselő az elsőől az utolsó pillanatig és így kellemes szórakozásra nyújt alkalmat. A kitűnő kép először szerdán megy az Uránia műsorán.

• A wallisi herceg utazása a világkörül. Kedden első ízben vetítette az Apolló színház a wallisi herceg utazásairól szóló nagy látványos képet, amely végigvezet bennünket az interkontinentális kiterjedtségű angol világbirodalom legexotikusabb vidékeire is. A nagy kép előttünk ismeretlen világok jellegzetességeit tárja fel és látványosságai valósággal elbűvöli a szemlét. Gyönyörű plain air felvételei, amelyek különösen az ausztráliában készült felvételek eredetiségével lepnek, külön eseményt jelentenek és ez a kép nagyszerű alkalom látóközönség szélesbítésének és nagyszerű alkalom arra, hogy megismerjük a ma embeiret a maga primitív barbarizmusában is. A kitűnő képet szerdán és csütörtökön vetíti az Apolló színház.

• A mozgóképszínházak szeptember 1-i műsora. Jöelöre fel kell

hívunk a közönség figyelmét az Apolló és Uránia színházak szeptember 1-i műsorára. Az Apolló színház a magyar fimgyártás legújabb slágerét vette műsorára „A két arcú asszony” címen, amelynek külön szenzációja, hogy a világhírűvé vált magyar művész: Matyasovszky Ilona lép fel a címszerepben és adja művészetének oly teljességét, amelyre még nem volt példa, partnere pedig Vándory Gusztáv. Az Apolló színház műsorához méltó az Uránia színház szeptember 1-i műsora is. „Egy borzalmas éjszaka egy állatseregletben” címen egy nem mindennapi mesével rendelkező filmdráma megy ugyanis az Urániában. A darab a mélyebb emociók kiváltására alapít és mély lelki élményekre ad alkalmat. Ugy, hogy akik az ilyen képeket szeretik, kiváló szórakozásra találnak alkalmat. A szeptember 1-i műsorra jöelöre felhívjuk a közönség figyelmét.

Közgazdaság.

Nagy eltérés a párisi jegyzésnél

A leu párisi kurzusát ma újból nagy eltéréssel jelentik. A budapesti „Dunaposta” 12.50-nel, a bucaresti „Rador” 9.65-tel. Kétszáznyolcvanöt pontnyi eltérés száz leuenként majdnem három frankot jelent. A magasabb lei-kurzus valóságát igazolja a budapesti 17.50-es és a newyorki 0.96% centes jegyzés valamint a londoni tőzsde is, hol szintén erősen javult a lei. A tegnapi zárlatnál egy angol font értékét 447.50 leiben állapították meg Londonban, ami a szombati 588-as jegyzéshez képest közel 24 százalékos javulást mutat. A lei newyorki állása szerint ott 103.63 lei felel meg egy dollár értékének. A lei párisi jegyzése alapján a budapesti jelentés szerint már több mint öt svájci frankot ér száz lei, a bucaresti jelentés szerint meg a négy svájci frankot sem éri el. Tekintettel arra, hogy a budapesti tőzsdén is meglátszik a lei magasabb párisi jegyzése, viszont sem a bucaresti tőzsdén, sem pedig a bucaresti jelentések szerint igazodó romániai városokban nem alkalmazkodnak a magasabb párisi jegyzéshez sürgősen végre kellene járni annak, hogy mi az oka az eltérő valutajelentéseknek.

Aradi valutaárak. (Aug. 29.) Dollár 140, марка 13, szokol 430, dinár 150, francia frank 12, magyar korona 8. Kifizetések: Budapest 16, Bécs 600, Berlin 9, Prága 450.

Bucaresti kurzusok. (Aug. 29.) Марка 1150, francia frank 1125, szokol 450, dinár 175, dollár 138, magyar korona 850. Kifizetések: Páris 1075, Newyork 142, Prága 488, Berlin 890, Bécs 0.17, Budapest 7.

Zürichi nyitás. (Augusztus 29.) Berlin 0.32, Newyork 524.75, Milano 2290, Prága 19.00, Budapest 0.29, Bécs 0005.

Zürichi zárlat. (Augusztus 29.) Berlin 0.37, Newyork 525.75, Am-

sterdam 204.75, London 2346, Páris 4065, Milano 23.20, Prága 18.75, Budapest 0.29, Zágráb 150, Varsó 00650, Bécs 00050, lebeljegyzett osztrák korona 00075.

Budapesti devizaközpont jegyzései: Nyitás (aug. 29.): Napoleon 7100, angol font 8400—8600, leu 1070—1100, dollár 1865—1915, francia frank 142—145, марка 120—135, lira 82—84, osztrák korona 0.0220—0.0230, lei 17.—, 17.50 szokol 70—72, norvég korona 357 370, dinár 21—21.40, lengyel марка 0.24.50—0.26.50. Kifizetések: Amsterdam 735—755, Bucaresti 17—17.50, Koppenhága 400—415, Kristiania 320—330, London 8400—8600, Berlin 120—135, Róma 82—84, Páris 142—145, Prága 70—72, Stockholm 500—515, Zürich 355—370, Bécs 200—210, Szófia 1070—1100, Zágráb 530—540, Newyork 1875—1925, Varsó 2450—2650.

Budapesti zárlat (augusztus 29.) Napoleon 7100, angol font 8486, leu 10.70—1100, dollár 1875—1915, francia frank 143—147, марка 145—160, lira 80—83, osztrák korona 225—235, lei 17—17.50, sokol 70—72, svájci frank 355—370, dinár 2100—2140, lengyel марка 2450—2650. Kifizetések: Amsterdam 735—755, Bucaresti 17—17.50, Koppenhága 400—415, Krisztiania 320—330, London 84—86, Berlin 145—160, Milánó 80—83, Páris 143—147, Prága 70—72, Stockholm 500—515, Zürich 355—370, Bécs 205—215, Szófia 1070—1100, Zágráb 530—540, Newyork 1875—1925, Varsó 2450—2650.

— Az új cseh érckorona. Prága. Az új cseh érckoronás pénzben oroszlan lesz a neve.

Apró históriák.

A görögdiinnye. Sándor Pálról csak kevesen tudják, hogy nyáron át pestkörnyéki villájában működő kertész, aki nemcsak virágokat ápol, hanem gyümölcsöt is termel. Különös büszkesége Sándor Pálnak a görögdiinnye, amely vetekszik a híres osányi diinnyével, vagy még annál is különb. Sándor Pál görögdiinnyéinek sok csodálója akadt az ismerősök között, akik kilátogatnak hozzá a villába.

Ebben az évben azonban hasztalanul várták Sándor Pál vendégei a görögdiinnyét. Sem az ebédhez nem kaptak, sem az uzsonnához, de a kertben sem láttak egyetlenegy sem.

Megkérdezték hát a kedves házigazdát:

— Pál bácsi! Mi van a görögdiinnyekkel? Az idén nincs görögdiinnye?

Mire mosolyogva felelte: — Csak nem termelnek görögdiinnyét, mikor hájjas is, meg gombós is..

Jubilál a „papirszivar“.

(Hetven évvel ezelőtt alapították az első cigarettagyárat. — Ahol tilos a cigarettázás.)

— Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától. —

A múlt század negyvenes-ötvenes éveiben egy német ember fejében született meg a gondolat, hogy a kézzel sodort cigarettákat nagy tömegekben gépekkel is elő lehetne állítani. A neve ennek az embernek — hadd tartsák meg a dohányosok emlékeztetőnkben — Huppmann József volt és 1852-ben, tehát éppen hetven esztendővel ezelőtt alapította meg az első nagy cigarettagyárat. Azonban ez nem Németországban történt, hanem Oroszországban. Az első cigarettagyár Rigában volt, a mai Lettország fővárosában, amely dohányiparáról igen híres volt a legújabb időkben is és a háború előtt majdnem egész Oroszországot ellátta szivarokkal és cigarettákkal. — Oroszországban hamarosan nagyon elterjedtek az új gyártmányok és érdekes, hogy a cigaretták még a legújabb időkben is a legkedveltebb dohányzási mód volt az orosznál, ahol a pipa majdnem ismeretlen, a szivar pedig a közép osztály között volt csak gyéren, divatban.

Az orosz azonban megkülönböztette a gyári cigarettát, a „papíroszt“ a kézzel sodorttól, melyet „cigarette“ néven ismer.

Huppmann az oroszországi sikereken felbátorodva, tíz évvel később Németországban is alapított cigarettagyárat, még pedig Drezdában, amely ma is a német cigarettagyártás egyik főhelye. Mig azonban Oroszország mindjárt kezdetben nagy lelkesedéssel behódolt az újításnak, honfitársai körében Huppmann gyártmányait meg lehetős bizalmatlanság fogadta. A vékony és kecses cigarettákat nem tartották férfias dolognak, csak a tekintélyes pipát és a vastkos szivart. Azonban csakhamar itt is utat talált magának az új találmány.

Ellenségei azonban állandóan harcba állanak vele szemben még ma is. A legnagyobb érv a cigaretták ellen az, hogy a cigarettázók majdnem kivétel nélkül lenyelik a dohányfüstöt, ami a tüdőre és a gyomorra egészségtelen, míg a szivárnál és pipánál ez nem igen fordul elő. A cigarettázás ellenségeinek másik és meglehetősen indokolt érvük az, hogy a könnyű cigaretták igen könnyen csábíthatja az embert a túlságos dohányélvezésre, aminek a szervezet könnyen valjára kárát. Tény az, hogy a nikotinmérgezés esetei majdnem kizárólag a cigarettázók között fordulnak elő. Ez volt az oka annak,

hogy az „utolsó napok szentjeinek“ vallásalapítója egyenesen megtiltotta a cigarettázást és a mormonok között a dohányzásnak ez a faja még ma is tilos, sőt ez a tilalom annyira megy, hogy a mormon telepek mozijaiban még olyan filmeket sem lehet játszani, melyeken a hősnő, vagy a hős rágyújt egy cigarettára. Utáiban tehát nem ülnek meg a cigaretták jubileumát, de másutt a dohányosok megteszik — még több cigarettát elszívásával, ha ugyan kapnak a trafikban.

A szerelem vására

(Az erkölcsstelen Bécs.)

BÉCS. A gazdaságilag teljesen ruinált Bécs zülkötségéről megdöbbentő képet nyújt az a törvényjavaslat, amelyet dr. Weinberger Hugo kormánytanácsos készített az erkölcsi romlás megállítására. A kormánytanácsos a következőleg nyilatkozott Bécs immorális állapotairól:

— A gazdaságilag, erkölcsileg megtört, kiéhezett, sokat szenvedett Bécs városának női mehezen tudtak ellenállni annak a kísértetnek, amelyet a jóvalutájú, sok pénzű idegenek, elsősorban a különböző missziók olcsó élvezet-hajhászása jelentett számukra a világháború után. A helyzet odáig fajult, hogy ma Bécs kávéházai, szórakozóhelyei elsősorban a nyílt és titkos prostitúciónak kirakatai. Az erkölcsrendészeti osztály ellenőrzése alatt álló prostitúáltak száma

összesen nem több, mint 1428, tényleg azonban legalább negyvenötvenezerre tehető azoknak a nőknek száma, akik szerelmi kalamarkok útján keresik megélhetésüket, szóval a prostitúáltaké. Ebben a félelmetes hatalmas számban azonban nincsenek belefoglalva azok a hivatalnoknők, üzleti elárúsitónők, fodrásznők, manikűr leányok, arztisztánők stb., akik napokra, hetekre kötnek „barátságokat“. Az ilyen barátkozás annyira el van terjedve Bécsnek majdnem valamennyi társadalmi rétegében, hogy még csak hozzávetőleg sem lehet szám szerű adatokkal szolgálni e téren. A sürin rendezett razziák eredményei szomorú bizonyosságokat nyújtanak e tekintetben.

— Egyenesen kétségbeesítő, hogy a prostitúció a zsengekoru leányokat is kikezdte. Minden razzia az előállítottak legalább 18—20 százalékában 15, 14, sőt nem ritkán 13 éves leányokat utal az erkölcsrendészeti osztály további eljárása alá és ezeknek tulnyomó részét orvosi kezelésre. E veszedelemes helyzet szanálására törvényjavaslatot készítettem, melyet a rendőrigazgatóság helyesnek ítélt és áttett a népegészségügyi hivatalhoz. A javaslat szerint a tul tengő erkölcsstelenység megakadályozására nemcsak pénzbürséget, hanem szabadságvesztés büntetést is akarnak kirotni.

A szerkesztésért

KÁROLY JÓZSEF

felel.

Censurat: Dr. Romul Mager.

Megvételre följánlok:

- 1 drb. 80 HP. 4 csatlós mozdonyt.
- 22 drb. 7 és 8 m. hosszú 10 tonna hordképességgel tűzifa avagy fűrészelt anyag szállítására alkalmas plato kocsi.
- 38 pár 8—10 tonna hordképességgel bíró trukkesit (rönkök).
- 9 drb. oldalfalakkal ellátott C. F. R. nyitott kocsihoz hasonló szénszállításra alkalmas plato kocsi.
- 600 drb. 60 és 76-os nyomtávú kerékpárt, melyeknek tengelyvastagsága 60 és 80 mm.
- 400 drb. fa trukokra alkalmas vaszsámolyt biztosítékokkal ellátva.
- Teljesen új alkatrészekkel ellátott sodronykötélpályát.
- Különböző transmisiókat 60—120 cm.-ig kerekekkel felszerelve.
- Különböző transmisió csapágycsat.
- 1 drb. 4 m. hosszú esztergapadot az összes áttételekkel.
- 6 drb. gattert: 1 drb. 16; 1 drb. 18; 2 drb. 24; 1 drb. 24/30 és 1 drb. 30-as.
- 4 drb. gőzkazánt, mindegyik 2 drb. bouloirrel ellátva és az összes armaturákkal.
- 3 Km. 9/3 sín apróanyaggal.
- Megjegyezni kívánom, hogy ezen anyagok alig használt teljesen üzemképes állapotban vannak, valamennyi leszerelve, vasutállomásnál fekszik és azonnal szállítható. Kocsi nyomtávja 76 cm.

Sűr. cím: Feuerwerker, Lugoj
Telefonszám: „Lugoj 41.“

FEUERWERKER ADOLF,
LUGOJ — LUGOS.

Mindenkit érdekel!

Román, francia, angol és német nyelvtörök kezdők és haladók részére. (Irodalom és kereskedelmi levelezés. — Hölgyek, urak, valamint iskolák növendékei elsajátíthatnak valamely nyelvet helyesen és rövid 4—5, legfeljebb 6 hónap alatt praktikus, a maga nemében kiválóan könnyű módszer szerint)

JEAN GOLDBERG

idegen nyelvek elismert jó tanára, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 9., II. em. 4031

Darvas Ernőné

kezdők és haladók zongora tanítását vállalja. Jelentkezni Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 7., hátulsó udvar, I. em., d. u. 2—4-ig. 12408

Telefon No. 74. — Telefon No. 74.

Utazók figyelmébe!

Arad—Oradea-mare között állandó autójárat, a nap minden órájában indul

FEIER GARAGE-tól

300 Lei személyenkint.

Jegyek válthatók Aradon: Feier-garage. Iroda: Bul. Reg. Ferdinand No. 14. Oradea-mare: Cukor-garage. Telefon No. 1601. Utasok közönség kényelmi szempontjából házhoz megy. 3808

Tűzifa, épületfa és faszén

előnyös áron kapható kicsiben és vaggon tételekben.

Lemnarul Hermann si Comp.
Calea Saguna Varjassy L.-u.) 70.

Hirdetmény.

A Secusigiu (székességi) gör. kel. román templom épületének renoválási munkálatai zárt ajánlati versenytárgyalás alapján vállalatba adótnak.

A zárt ajánlatoknak beadási határideje 1922. évi szeptember hó 3-ik napjának déli 11 órája. A később beérkező ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az általános versenytárgyalás és kiviteli feltételek, valamint a költségvetések a székesuti gör. kel. román lelkész hivatalnál megtekinthetők.

Secusigiu, 1922. augusztus hó 25-én.

3934 Egyházigazgatóság.

MAYER MARKOVITS

toll- és rongygyáregeskedő és

ARAD, régi keményítőgyár.

Felhívjuk

a szülők figyelmét, hogy a beiratások alkalmával a diákok kedvezményes áron vásárolhainak

cipőket

a „Transilvania“ cipőgyár r.t.

terakataiban,

Arad, Piata Avram Iancu
Szabadság-tér 14. 3967

Határ- és vámállomáson levő

import és export cég saját teleppel, kellő intelligenciával és képzettséggel bíró

közreműködő társat keres.

Befektetendő tőkebiztosítva.

Megkeresések „Humna“ jelű Kelet-hírlap-iroda, Arad. 12680

1923-as őszi divatlapok óriási választékban érkeztek Kelet hírlapirodába.

Bécsi ujdenságok.

Női kötött kabátok, sálak, harisnyák, gyermek sweet-terek és Garnitúrák megérkeztek, meglepő olcsó árban. — Gyermek harisnyák 10.— Letti felfebb. 8990

Szabolcsi & Klein

volt (Oceán) Str. Me-
tlanu (Forrai-utca) 2c.

Apró hirdetések.

Függő az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerinti számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 75 baht.

Vastagabb betűvel 1 lei 50 baht.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 7 lei 50 baht.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„KETTESBEN SZÉP AZ ÉLET” jel-
igére levél van a kiadóban. 4008

„JÓSI ROZSA” jelre alatt levél van a
kiadóhivatalban. 4010

FESS, középkorú, lakással rendelkező
urindó oly középkorú uriember ismeret-
ségi keresi, aki anyagiilag támogatná. Le-
veleket „Carmon” jelképpel Wallinger
hirdetője továbbítja. 19408

Alkalmazás.

TAKARITÓ, ki egyben pénzbesszedést
is végez, óvadékkal azonnal alkalmazást
nyer. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 400

FEHERNEMO VARRÓ, aki szabni
is tud, uri házhöz keresett. Cím a ki-
adóhivatalban. 900

JÓ IRASU irodai gyakornok azonnal
felvétetik Ehrenfeld fűszerkereskedés-
ben. 4019

HÁZMESTER, ki a vízvezeték szere-
léshez ért, felvétetik. Jelentkezni déli
órákban Holländer Miksa Strada Cioasca
(Szent László-utca) 7. sz. 4013

JOHAZBOL való intelligens fiú tanulóni
felvétetik, csakis középszintű végzett
jeleketkés Erdős Pál fűszerkereskedő
cégénél, Arad, Piata Avram Iancu 8. 3985

KELLETI KERESK. AKADÉMIÁT és jorot
végzett fiatalember megfelelő állást ke-
res. Ajánlatokat „Magyar-német” jel-
igére a kiadóba kérem. 3948

FESTÉKSZAKMABAN jártas fiatal keres-
kedő segéd felvétetik Mező István tisz-
tában. 8988

MINDENES POZONÓ és egy nevelő
egy gyermek mellé keresett. Cím a
kiadóban. 4016

SZAKÁCSNÉ felvétetik Piata Avram
Iancu (Szabadság-tér) 17. I. emelet. 4020

KÉPZETT KERESKEDŐ bizalmi, rok-
tárnoki, vagy hasonló állást keres,
magyar, német, román nyelveket szá-
ban és írásban bírja, óvadékkal rendel-
kezik. Cím a kiadóban. 4006

GLOGOVAT KÖZSÉG jegyzői irodájában
egy gyakornok havi 500 Lei fizet-
tés, lakás, étkezés, világítással, szorga-
lmához képest némi mellékjövedelem
mellett, azonnali belépéssel alkalmazást
nyerhet. A román nyelvben jártasok
előnyben részesülnek. Személyes jelent
kező a jegyzői irodában hétköznapon
a délutáni órákban. 4002

ÉJELI ÖRT keres Alphagár Marostói
4-5 telekre. Értekezni ugyanott. 4004

IRODISTA LEÁNY, gépiró, alkalm-
zást keres. Levelek „Komoly” jel-
igére a kiadóba kérem. 4005

NEMETÜL önállóan levelező irodistán-
t keresek, ki a kizsálgatásnál is segéd-
kodik. Könyvelés tudása megkívánatik.
Hajek, Str. Metianu (Forrai-utca) 13539

GÉPIRÓ, azonnali alkalmazást keres,
németül és románul tudók előnyben. I.
Nacht Str. Doornvrie (Fa-utca) 1. 12538

JÓL tudni tudó mindenek jó fizetéssel
azonnali felvétetik. Str. Dr. Romul
Vallée (Lipót-utca) 8. 12540

KETTŐS könyvelésben jártas ügy-
vivő keres. Kettős könyvelés. Kettős
iroda. 12540

MINDENES asztalos jó fizetéssel, as-
szonai felvétetik Braun-malomban, Nicolae-
noua, Ujmikolákán. 4028

FOGTECHNIKUS tanulónak felvétetik fi-
ú vagy leány. Cím a kiadóhivatalban. 12540

Vétel és eladás.

FAJTISZTA IRISZ-GORDON SETTER,
két éves dresszírozott him Borsajenőn el-
adó. Cím a kiadóban. 3912

ALIG HASZNALT nagyon szép kötött
kabát közep termetű, egy 37-es hasz-
nált, fekete női magas cipő és egy hasz-
nált fekete férfi kabát eladó. Strada
Szt. George (Dezso-utca) 1a) Gellér. 300

ELADÓ egy kopó kutya, egy főtornyos
kutya és egy peszógép. Str. Campului
(Mező-utca) 11. sz. Textil-gyárral szem-
ben. 4022

EGY majdnem új amerikai egyes gép
(hajtókocs) eladó. Megtekinthető Haggen-
macher színiaktár Str. Muresianu (Nádor-
utca) 12540

EGY szép fehér spitz kutya 4 hónapos
him eladó. Cím Kelet hírlapiroda. 12540

GYERMEKKOCSIK mindennemű javítá-
sát, anyóköcsöket, kárpitozást, gumizá-
sát stb. jutányosan vállalja. Str. Di-
mitrie Bolintineanu (Arany-János-utca) 1,
fűrészgár mögött. 4024

UN TRANSPORT-BORDOK utórendű
tölgyfából eladók Korutis Zsigmond és
Márton cégnél Arad, Bul. Reg. Ferdi-
nand 28. sz. Székely-utca; Korholiz. 4017

NYERSBORKÖVET vezetői min-
den mennyiségben Irom Arnold Arad,
Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-
utca) 39. sz. 10655

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, ká-
rtyákat, vaskarát, szobrokat, japán és ki-
nési dolgokat, antik bútorokat, festmé-
nyeket, mindenféle antik tárgyakat,
perza és szíriai szőnyegeket, díszít-
gombokat és egyéb gyűjtőanyagokat a leg-
megyeből árban vásárol a Salon Artis-
tique (Bulev. Regina Maria 20. Floor)
Ella-palota.) Alkalmi vásárlások és be-
vásárlások kérése. 12540

EGY modern ebédlő és egy Wertheim-
cassia eladó. Cím Kelet hírlapiroda. 12540

TEKERCS CSOMAGOLÓ PAPIR vé-
kony és vastag minőségben olcsón be-
szerezhető Knieser papirkereskedőnél
Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1,
11851

STAR, ELITE, PARISI ALBUM stb. ósai
divatlapok Kerpelénél. Ugyanott 20.000
kötet könyv félárban kiadásra kerül, 12886

ELADÓ 3 1/2 HP. gépjáró, 3 billiárd
asztal, 1 homokfutó kosár. Str. Consis-
torului (Batthányi-utca) 24. 12588

MINDENKINEL TÖBBET FIZETÜNK
képekért, bronz, márvány és porcellán
figurákért, perza, szíriai, argamant-
szőnyegekért, török kendőkért, antik és
modern bútorokért, zongorákért, mo-
dern és antik díszítgombokért, japán
vázákért, régi ezüst és arany műtár-
gyakért, mindennemű műbecsű régisé-
gért Szépítművészeti Salon Strada Emi-
nescu (Deák Ferenc-utca) Orttay-pa-
lota. 11911

HASZNALT ÓLOM megvételre keres-
tek Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

SZÉP MAGANHÁZ nagy kerttel elfoglal-
ható 8 szobás lakással eladó, Ujmikolaka
Attila-utca 8. 8942

80-120 KAT. HOLD földet keresek Arad-
hoz közel megvételre, Str. Ghiba Birta
(Varjassy József-utca) 18. és 32. bérház
eladó. Bővebbet Bodan-ügyvédségnél Str.
Ioan Kalvin 17-19. 3976

STRADA SPT. GEORGE (Dezso-ut-
ca) 1a) szomsz. ház olcsón eladó. Cím a
kiadóban. 4002

ELADÓ emeletes bérház a vasút mel-
lött, Calea Bihorulul (Nagyvárad-ut) 9.
sz. Bővebbet ugyanott. 4007

SAROKHAZ sürgősen eladó. Cím a ki-
adóban. 4018

BÉRBE VENNÉK kisebb külvárosi ma-
sánházat. Cím Wallinger hirdetőjében.
12409

Üzletek.

PECICAN forgalmaz helyen, egy fűszer
üzlet korszerűsítéssel, teljes berendezéssel,
betegség miatt eladó. Cím a kiadóhiva-
tálban. 3494

Oktatás.

ANGOL, francia kurzusok, Szeptember
től kezdődik. Este hatkor. Lyceumban. Ó-
van Leq. GYERMEKKURZUSRA előjegy-
zés. GEREZ. 8848

Ellátás.

TELJES ellátásra előadók 3-4 kisbáb
Str. Szt. Márta 8. emelet. 12440

KÉT ISKOLÁS PTU a polgári iskolához
közel, ellátást nyer. Cím a kiadóhiva-
tálban. 4019

INTELLIGENS fiatalember teljes ellá-
tást keres. Cím Wallinger hirdetőjében.
12409

Különféle.

COPYINGOFFICE kató, sokszorosító,
fordító iroda, diktáló szoba Schmotzer
si Szegednél, Luther-gy. 2649

Megérkeztek

a legjobb gyártmányú varrógépek,
kerékpárok, gramofonok és ezek al-
katrészei. Gramofon lemezek, Páthé-
fon lemezek és társ, ugyanazon
varrógépek, kerékpár és gyermek-
kosár gumik, karbid és villanyos
szobalámpák. Villanyfűtőberendezések
nagy választékban. Fehér esztét. elaj
kapható:

Beregi Kálmán

műszerész, Calea Banatului (Asz-
talos Sándor-utca) 10. sz. 4009

M. Klein Jun. Arad,

Fehér Kereszt-szálló épület.

Iskolaszerek, tankönyvek az ősz-
szes román és magyar iskolákba,
kották, hegedők, hangszeralkat-
részek, hurok. Üzleti könyvek,
irodai berendezések. Fénymásoló
és rajzpapírok. 4011

24 darab

1 és fél éves elsőrendű man-
golica faj tenyészkán eladó.
Holländer Testvérek
csomói gazdaságban. 4014

Kereskedők figyelmébe!

Raktárunkra megérkeztek az

új acél redőnyök

különböző méretekben. — Ugyanott egy
teljesen új kiskakót bejárati ajtó-
val jutányos áron eladó.

Eugen Weisz Jenő

éptető- és műalkotó 12540
Arad, Bul. Regina Maria 8. (Andrássy-tér.)

A legszebb és legolcsóbb
nyomtatványokat

AZ

ARADI KÖZLÖNY

könyvnyomdája készíti.

Utlevelekre vizumot 55.— Letért

legpontosabban
leggyorsabban a „Kelet” hírlapiroda szerez